EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 17. 6. 2026
COM(2026) 277 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o hodnotení smernice (EÚ) 2018/1673 o boji proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom trestného práva

{SWD(2026) 148 final}

1. ÚVOD

Smernicu (EÚ) 2018/1673 o boji proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom trestného práva (ďalej len „smernica“) prijali Európsky parlament a Rada 23. októbra 2018 a účinnosť nadobudla 2. decembra 2018. Smernicou sa posilňuje reakcia orgánov presadzovania práva a justičných orgánov na pranie špinavých peňazí, podporuje sa cezhraničná spolupráca v rámci EÚ aj na medzinárodnej úrovni a dopĺňa sa širší legislatívny rámec na predchádzanie praniu špinavých peňazí.

Smernica sa vzťahuje na 25 členských štátov; Írsko a Dánsko ňou nie sú viazané. Lehota transpozície bola stanovená na 3. decembra 2020.

V smernici sa stanovujú minimálne pravidlá týkajúce sa činností, ktoré sa musia považovať za trestné činy prania špinavých peňazí vo všetkých členských štátoch (t. j. prevod alebo zmena povahy majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti, zatajenie alebo zakrytie jeho nezákonného pôvodu alebo nadobúdanie, držba alebo používanie majetku s vedomím jeho trestného pôvodu), a príslušné sankcie za takéto činy. V smernici sa uvádzajú trestné činnosti, ktoré sú predikatívnymi trestnými činmi pre pranie špinavých peňazí, t. j. trestné činy, z ktorých pochádzajú legalizované peniaze. Medzi zavedené novinky patrí aj to, že smernicou sa umožňuje stíhanie prania špinavých peňazí bez toho, aby sa vyžadovalo odsúdenie za predikatívny trestný čin, a bez toho, aby orgány museli preukázať všetky prvky predikatívneho trestného činu (ďalej len „samostatné pranie špinavých peňazí“). Umožňuje sa ňou aj stíhanie a odsúdenie za pranie špinavých peňazí, ktorého sa dopustil páchateľ trestnej činnosti, z ktorej daný majetok pochádza (ďalej len „samopranie“). Smernica obsahuje pravidlá, ktorými sa objasňuje, ktorý členský štát je príslušný na trestné stíhanie v cezhraničných prípadoch. Okrem toho sa v nej stanovujú minimálne pravidlá týkajúce sa trestov a ďalších sankcií, ktoré sa vzťahujú na fyzické aj právnické osoby, vrátane „priťažujúcich okolností“.

Táto správa je reakciou na požiadavku článku 14 ods. 2 smernice, v ktorom sa vyžaduje, aby Európska komisia predložila Európskemu parlamentu a Rade správu, v ktorej posúdi pridanú hodnotu smernice v súvislosti s bojom proti praniu špinavých peňazí, ako aj jej vplyv na základné práva a slobody.

Táto hodnotiaca správa vychádza zo správy Komisie o transpozícii adresovanej Európskemu parlamentu a Rade, ktorá sa vyžaduje podľa článku 14 ods. 1 a v ktorej sa hodnotí, do akej miery členské štáty prijali opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu so smernicou. Zo správy o transpozícii vyplynulo, že hoci transpozícia smernice bola vo všeobecnosti v súlade s predpismi, pretrvávajú niektoré nedostatky a nezrovnalosti, ako napríklad nesprávna transpozícia ustanovení týkajúcich sa priťažujúcich okolností v niektorých členských štátoch. Správa o transpozícii je uvedená v prílohe.

Podrobné zistenia hodnotenia, ako aj použitá metodika sú uvedené v pracovnom dokumente útvarov Komisie pripojenom k správe.

Táto smernica je súčasťou širšieho súboru nástrojov na boj proti finančným prostriedkom z trestnej činnosti, ktorý je ústredným prvkom boja proti organizovanej trestnej činnosti, ako

sa zdôrazňuje v Európskej stratégii vnútornej bezpečnosti (ďalej len „ProtectEU“). Konfiškácia výnosov z trestnej činnosti je naďalej nevyhnutná na rozloženie organizovaných zločineckých skupín a účinné vykonávanie právnych predpisov EÚ v oblasti boja proti finančnej trestnej činnosti a podpory vymáhania majetku je v tomto smere kľúčovým krokom.

2. SÚVISLOSTI

Všeobecným cieľom smernice je posilniť justičnú reakciu a reakciu orgánov presadzovania práva na pranie špinavých peňazí v členských štátoch. Hoci všetky členské štáty kriminalizujú pranie špinavých peňazí, existujú značné rozdiely, pokiaľ ide o spôsob vymedzenia trestného činu, rozsah predikatívnych trestných činov a príslušné sankcie. Predchádzajúci rámec nebol dostatočne koherentný a komplexný, čo ho robilo menej účinným a umožňovalo zločincom a teroristom využívať slabšie vnútroštátne systémy. Na splnenie týchto potrieb sa smernicou zaviedol **spoločný rámec EÚ pre kriminalizovanie prania špinavých peňazí a posilnenie justičnej reakcie a reakcie orgánov presadzovania práva**. Jej celkovým cieľom je posilniť režim EÚ v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom trestného práva.

Pretavuje sa to do špecifických cieľov:

- zabezpečenie účinného kriminalizovania prania špinavých peňazí v celej EÚ,
- zavedenie jasných a jednotných vymedzení predikatívnych trestných činov,
- stanovenie konzistentných a primeraných trestov a sankcií,
- posilnenie spolupráce a výmeny informácií medzi členskými štátmi.

Očakávané vplyvy smernice:

- účinnejšie vyšetrovanie a stíhanie páchateľov prania špinavých peňazí prostredníctvom prijatia harmonizovaných trestných činov, trestov a sankcií,
- zvýšená ochrana občanov EÚ a vnútorného trhu pred hrozbami organizovanej trestnej činnosti a financovania terorizmu prostredníctvom dostupnosti účinných nástrojov pre orgány na účely vyšetrovania prania špinavých peňazí a postavenia páchateľov pred súd vrátane právnických osôb,
- účinnejšie a koordinovanejšie cezhraničné opatrenia proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom posilnenej spolupráce a výmeny informácií medzi členskými štátmi,
- účinnejšie nástroje vyšetrovania, ktoré majú orgány k dispozícii pri vyšetrovaní prania špinavých peňazí,
- opatrenia na posilnenie konfiškácie posilnením vyhľadávania, zmrazenia a konfiškácie príjmov z trestných činov prania špinavých peňazí.

Táto hodnotiaca správa sa vzťahuje na legislatívne a praktické uplatňovanie smernice, pričom sa smernica analyzuje z hľadiska účinnosti, efektívnosti, súdržnosti, pridanej hodnoty EÚ, relevantnosti v súlade so zásadami lepšej právnej regulácie, ako aj jej vplyvu na základné práva a slobody, ako sa vyžaduje v článku 14 ods. 2 smernice. Hodnotiaca správa obsahuje aj závery a konkrétne odporúčania pre budúce opatrenia.

Hodnotenie sa uskutočnilo s podporou externej štúdie[1], ktorá zahŕňala sekundárny výskum, rozhovory, cielené konzultácie, prieskumy atď. Konzultácie sa uskutočnili so širokým radom zainteresovaných strán vrátane agentúr a orgánov EÚ, justičných orgánov, orgánov presadzovania práva, úradov pre vymáhanie majetku, finančných spravodajských jednotiek, právnych expertov, mimovládnych organizácií, think-tankov a akademických inštitúcií. Hodnotenie sa vzťahuje na obdobie od 2018 do 2025.

3. HLAVNÉ ZISTENIA

V tomto oddiele sú uvedené výsledky hodnotenia, pokiaľ ide o účinnosť, efektívnosť, súdržnosť, pridanú hodnotu EÚ a relevantnosť smernice. Okrem toho sa v ňom uvádzajú výsledky hodnotenia v súvislosti s vplyvom smernice na základné práva a slobody, ako sa výslovne požaduje v článku 14 ods. 2 smernice.

3.1. Účinnosť

Pokiaľ ide o **účinnosť**, v hodnotení sa konštatuje, že **smernica významne prispela k harmonizácii trestných činov prania špinavých peňazí a trestov v členských štátoch** a poskytla nové nástroje pre odborníkov z praxe na boj proti praniu špinavých peňazí. Zabezpečením kriminalizovania všetkých relevantných metód prania špinavých peňazí zo širokého okruhu trestných činov generujúcich zisk smernica umožňuje orgánom účinnejšie vyšetrovať a stíhať všetky relevantné činnosti vykonávané s cieľom prať peniaze pochádzajúce z nezákonnej činnosti. V tomto zmysle bolo mimoriadne dôležité **zavedenie noviniek, ako je samostatné pranie špinavých peňazí a samopranie**: takéto konanie je teraz možné stíhať vo všetkých členských štátoch.

V tejto súvislosti justičné orgány a orgány presadzovania práva zdôraznili jasné prínosy, najmä odstránenie potreby dokazovania predikatívneho trestného činu pri trestnom stíhaní prania špinavých peňazí, čo uľahčilo súdne konanie. Súdne orgány takisto zdôraznili väčší dosah trestného stíhania zavedením trestného činu samoprania. Tieto zmeny viedli podľa justičných orgánov a orgánov presadzovania práva aj k **zvýšeniu odstrašujúceho účinku** právnych predpisov v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí.

Možnosti trestného stíhania právnických osôb a uplatňovania vyšších trestov v prípadoch, keď sa povinný subjekt[2] dopustí prania špinavých peňazí, poskytujú orgánom možnosť účinnejšie riešiť zložité schémy, ktoré zločinci vytvárajú s cieľom ukryť svoje nezákonné zisky, čím sa **zvýši ochrana vnútorného trhu** pred hrozbami organizovanej trestnej činnosti a financovania terorizmu, pričom odborníci z praxe zdôrazňujú odstrašujúci účinok nezávislého trestného stíhania právnických osôb oddelene od fyzických osôb, ako aj priťažujúcich okolností vo všeobecnosti.

[1] Odkaz na štúdiu (publikácia čaká na vydanie, bude pridaný po ISC).

[2] Pozri najmä článok 2 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, *Ú. v. EÚ L 141, 5.6.2015, s. 73 – 117, najnovšie konsolidované znenie je k dispozícii tu:*. EUR-Lex - 02015L0849-20241230 - SK - EUR-Lex

Ďalším aspektom, ktorý zvýšil účinnosť boja proti praniu špinavých peňazí, je **rozšírenie nástrojov vyšetrovania** dostupných na vyšetrovanie trestných činov prania špinavých peňazí. Zainteresované strany uviedli, že povinnosťou smernice sprístupniť pri vyšetrovaní prania špinavých peňazí vyšetrovacie techniky používané v prípadoch organizovanej trestnej činnosti, ako aj zvýšenie maximálnych trestov, sa uľahčil prístup k špecializovaným nástrojom, ako je napríklad odpočúvanie komunikácie. To umožňuje sledovať finančnú stopu a orgánom umožňuje zhromažďovať ďalšie dôkazy, čím sa zvyšuje ich schopnosť odhaľovať a rozbíjať zločinecké siete a ich financie, čím sa zvyšuje **ochrana občanov EÚ** pred hrozbou organizovanej trestnej činnosti.

Podľa justičných orgánov a niektorých orgánov presadzovania práva smernica okrem toho vďaka väčšiemu zosúladeniu trestných činov prania špinavých peňazí v celej EÚ a jasnejším pravidlám vymedzujúcim krajinu príslušnú na vedenie vyšetrovania a trestného stíhania v určitom prípade celkovo prispela k **účinnejším a koordinovanejším cezhraničným opatreniam** proti praniu špinavých peňazí. Aproximáciou právnych rámcov smernica celkovo umožnila orgánom z rôznych členských štátov „hovoriť spoločným jazykom“: čím viac sa trestné činy a tresty v jednotlivých jurisdikciách podobajú, tým ľahšia je pre ne cezhraničná spolupráca a uznávanie rozsudkov z iného členského štátu.

Na **účinnosť smernice má však do istej miery** vplyv niekoľko **výziev**.

Jedna z výziev sa týka nejednotného výkladu a uplatňovania **samostatného prania špinavých peňazí** v členských štátoch, čo spôsobuje právnu neistotu a problémy počas vyšetrovania a trestného stíhania. Rozsah, v akom musí byť predikatívny trestný čin preukázaný, sa v jednotlivých členských štátoch značne líši: v niektorých krajinách musia orgány preukázať len určitú predchádzajúcu trestnú činnosť, z ktorej legalizovaný majetok pochádza, zatiaľ čo v iných krajinách musia orgány jasne vymedziť predikatívny trestný čin a v niektorých prípadoch dokonca určiť miesto a čas spáchania trestného činu (pozri aj strany 3 – 4 správy o transpozícii). Preto sa účinnosť smernice pri uľahčovaní stíhania samostatného prania špinavých peňazí v jednotlivých krajinách EÚ líši: je to dôsledok nejasného znenia smernice, ktoré umožňuje taký široký rad transpozičných opatrení.
V jurisdikciách členských štátov existuje aj rozdielny výklad **majetku, ktorý môže byť predmetom prania špinavých peňazí**. Hoci smernica obsahuje univerzálne vymedzenie majetku, aby zahŕňala všetky druhy činností súvisiacich s praním špinavých peňazí, v právnych predpisoch niektorých členských štátov sa nepovažujú ušetrené výdavky (napríklad dane zadržané v dôsledku spáchania daňového trestného činu) za majetok, ktorý môže byť predmetom legalizovania. Domnievajú sa, že predmetom trestného činu prania špinavých peňazí môže byť len majetok, ktorý predstavuje pozitívne zvýšenie majetku osoby, napr. peniaze získané trestným činom obchodovania s drogami alebo úľavou na dani. Tieto krajiny vylučujú z rozsahu majetku peniaze, ktoré boli ušetrené nezákonným neplatením DPH. To predstavuje značný rozdiel vzhľadom na vplyv podvodov v oblasti DPH na verejné rozpočty,

ktoré podľa Europolu[3] a Európskej prokuratúry[4] stoja daňové orgány každoročne niekoľko desiatok miliárd eur.
Ďalej treba poznamenať, že ustanovenie týkajúce sa stanovenia **právomoci vo vzťahu k trestným činom prania špinavých peňazí** – konkrétne v prípade, ak je páchateľ štátnym príslušníkom členského štátu, podľa **článku 10 ods. 1 písm. b)** – bolo transponované odlišným spôsobom, najmä pokiaľ ide o požiadavku **obojstrannej trestnosti**[5].

Osobitnou oblasťou, v ktorej sa v rámci hodnotenia nedospelo k záveru o účinnosti, je očakávaný vplyv na posilnenie opatrení týkajúcich sa konfiškácie, najmä v dôsledku dĺžky trestného konania, čo viedlo k nedostatočným údajom. Okrem toho treba poznamenať, že smernica v článku 9 odkazuje len na uplatňovanie smernice 2014/42/EÚ o konfiškácii, ktorá bola v roku 2024 nahradená novou smernicou o vymáhaní majetku a konfiškácii. Preto sa tieto aspekty môžu analyzovať len v hodnotení tohto nástroja, ktoré má Komisia predložiť Európskemu parlamentu a Rade do 24. novembra 2031.

3.2. Efektívnosť

Pokiaľ ide o **efektívnosť**, posúdenie nákladov a prínosov môže byť vzhľadom na dĺžku trestného konania v prípadoch prania špinavých peňazí len predbežné. Preto sa plný vplyv smernice z kvantitatívneho hľadiska (počet trestných stíhaní a odsúdení, objem zmrazeného a skonfiškovaného majetku v týchto prípadoch prania špinavých peňazí) prejaví až v nasledujúcich rokoch.

Názory zainteresovaných strán boli síce zmiešané (niektoré vyjadrovali neutralitu; ďalšie sa rozchádzali v názore na to, či prínosy smernice prevažujú nad súvisiacimi nákladmi), vzhľadom na nedostatok nahlásených údajov nebolo možné vykonať úplné posúdenie nákladov, a to tak peňažných, ako aj z hľadiska administratívnej záťaže, v porovnaní s výsledkami, ako je počet trestných stíhaní a odsúdení a súvisiaci objem zmrazeného a skonfiškovaného majetku v týchto prípadoch prania špinavých peňazí. V každom prípade väčšina členských štátov, ktoré sa zúčastnili na konzultačných činnostiach, uviedla nulové alebo minimálne náklady na vykonávanie a administratívnu záťaž. To odráža povahu smernice, ktorá si v podstate vyžaduje zmeny v trestnom zákone alebo trestnom poriadku členských štátov a takéto zmeny vnútroštátnych právnych predpisov znamenajú len obmedzené dodatočné náklady. Niektoré dodatočné náklady, ktoré smernica prináša, predstavuje odborná príprava pre justičné orgány a orgány presadzovania práva, najmä v súvislosti s vyšetrovaním a trestným stíhaním nových foriem prania špinavých peňazí, ktoré sa v smernici zavádzajú. Zainteresované strany vo všeobecnosti uvádzajú, že smernicou sa poskytli orgánom nové nástroje na efektívnejšie vyšetrovanie a stíhanie trestných činov prania špinavých peňazí,

[3] https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/EU-SOCTA-2025.pdf
[4] Vo svojej výročnej správe za rok 2024 Európska prokuratúra zdôraznila, že podvody v oblasti DPH predstavujú viac ako 53 % celkových odhadovaných škôd, ktoré sú predmetom vyšetrovania, pričom odhadovaná škoda predstavuje 13,15 miliardy EUR: https://www.eppo.europa.eu/assets/annual-report-2024/pdfs/EPPO_Annual_Report_2024_en.pdf
[5] To je zásada, podľa ktorej je možné stanoviť právomoc len vtedy, ak je predmetné konanie trestné v štáte, ktorý vedie trestné stíhanie, ako aj v štáte, v ktorom bolo spáchané.

pričom náklady na jej vykonávanie sa uvádzajú ako obmedzené, čo naznačuje celkový pozitívny účinok z hľadiska efektívnosti.

3.3.Vnútorná a vonkajšia súdržnosť

Pokiaľ ide o **vnútornú súdržnosť**, z hodnotenia vyplýva, že jednotlivé zložky smernice dobre spolupracujú pri dosahovaní jej cieľov a že medzi jednotlivými ustanoveniami smernice nie sú žiadne rozpory.

Vonkajšia súdržnosť zahŕňa medzinárodnú úroveň aj úroveň EÚ.

V **medzinárodnom** meradle sa v hodnotení konštatuje, že smernica **nie je plne v súlade s Varšavským dohovorom Rady Európy**[6], ktorý obsahuje pravidlá týkajúce sa kriminalizácie prania špinavých peňazí upravujúce do veľkej miery záležitosti, na ktoré sa táto smernica vzťahuje. EÚ podpísala dohovor v roku 2009, ale zatiaľ ho neratifikovala. Konkrétne článok 2 ods. 1 smernice obmedzuje rozsah predikatívnych trestných činov v porovnaní s Varšavským dohovorom, čo je možnosť, ktorá sa dohovorom umožňuje. Komisia plánuje prijať návrh rozhodnutia Rady, ktoré by EÚ umožnilo ratifikovať Varšavský dohovor, a v tejto súvislosti by sa mohla zaoberať touto otázkou.

Na úrovni **EÚ** je smernica v **súlade s inými legislatívnymi nástrojmi v tejto oblasti**. Ako sa uvádza v Európskej stratégii vnútornej bezpečnosti (ProtectEU)[7], EÚ posilnila svoje úsilie novými pravidlami boja proti praniu špinavých peňazí vrátane zriadenia Úradu EÚ pre boj proti praniu špinavých peňazí, a novou smernicou o vymáhaní majetku a konfiškácii, ktorá má zásadný význam pre riešenie finančných motívov organizovanej trestnej činnosti, rýchle zmrazenie nezákonného majetku a konfiškáciu ziskov z trestnej činnosti. Takýto vývoj je v súlade s posilnenou reakciou trestného práva na pranie špinavých peňazí, ktorú priniesla smernica.

Napriek tomu má smernica v porovnaní s najnovšími smernicami v oblasti trestného práva, napríklad o trestných činoch proti životnému prostrediu alebo o porušovaní reštriktívnych opatrení, určité medzery, pokiaľ ide o uplatňovanie ďalších trestov voči fyzickým osobám a sankcií voči právnickým osobám.

Pokiaľ ide o **uplatňovanie ďalších trestov voči fyzickým osobám**, v smernici sa od členských štátov vyžaduje, aby okrem trestu odňatia slobody zaviedli aj ďalšie sankcie alebo opatrenia voči páchateľom prania špinavých peňazí, pričom sa neuvádza, o aký druh opatrení ide, čo vedie k rozdielom v transpozícii na vnútroštátnej úrovni. Naopak, v novších nástrojoch EÚ v oblasti trestného práva sa výslovne uvádzajú možné opatrenia, ktoré môžu členské štáty uplatniť voči fyzickým osobám, ako sú pokuty, vylúčenie z financovania a verejných súťaží, odobratie povolení alebo dočasný zákaz uchádzať sa o verejné funkcie.

Podobný problém sa vyskytuje v súvislosti so **sankciami pre právnické osoby**. V smernici sa od členských štátov vyžaduje, aby stanovili sankcie trestnoprávnej alebo inej povahy,

[6] Dohovor Rady Európy o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zaistení a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti a o financovaní terorizmu (CETS č. 198).
[7] EUR-Lex - 52025DC0148 - SK - EUR-Lex

a smernica obsahuje zoznam možných ďalších sankcií, ktoré sú len voliteľné a nie sú dostatočne podrobne vymedzené. Hoci sa tým členským štátom poskytuje potrebná flexibilita, je to v rozpore s najnovšími právnymi predpismi v oblasti trestného práva, v ktorých sa stanovuje minimálna úroveň maximálnych pokút za všetky trestné činy, ktoré sa majú vypočítať buď na základe percentuálneho podielu z celosvetového obratu právnickej osoby, alebo na základe pevne stanovenej sumy[8].

3.4. Pridaná hodnota EÚ

Pokiaľ ide o **pridanú hodnotu EÚ**, vykonávanie smernice poskytuje **pozitívny prínos** vyplývajúci z legislatívnych opatrení na úrovni EÚ, ktorý by členské štáty pravdepodobne nedosiahli samostatne. Smernicou sa vytvorili **jednotnejšie podmienky pre boj proti praniu špinavých peňazí v celej EÚ**, čo zainteresované strany z oblasti súdnictva a presadzovania práva považujú za pozitívne, pretože to prispieva k väčšej právnej konzistentnosti a uľahčuje cezhraničnú spoluprácu. Z už uvedených rozdielov vo vymedzení a stíhaní trestných činov prania špinavých peňazí, najmä pokiaľ ide o samostatné pranie špinavých peňazí, a rozdielneho uplatňovania nepovinných ustanovení („dobrovoľné ustanovenia“) týkajúcich sa trestov pre fyzické a právnické osoby však vyplýva, že stále existuje potenciál pre ďalšiu harmonizáciu v celej EÚ.

3.5. Relevantnosť

Ciele a opatrenia smernice sú naďalej relevantné vzhľadom na výzvy v oblasti prania špinavých peňazí a organizovanej trestnej činnosti: podľa Hodnotenia Europolu v oblasti hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti z roku 2025 pranie špinavých peňazí naďalej zohráva kľúčovú úlohu v tom, že zločincom umožňuje profitovať z nezákonných činností a je základom organizovanej trestnej činnosti[9]. Okrem toho praktiky (*modi operandi*) prania špinavých peňazí často zahŕňajú viacero transakcií v rôznych jurisdikciách mimo EÚ, pričom sa využívajú rozdiely v právnych predpisoch a vytvára sa zložitá stopa, ktorá sťažuje finančné vyšetrovanie: harmonizovaná reakcia na trestné činy vo všetkých členských štátoch je preto rovnako dôležitá ako kedykoľvek predtým. Podľa Europolu zároveň pranie špinavých peňazí čoraz viac uľahčujú digitálne platformy a posilňujú nové technológie[10] – technologicky neutrálny charakter smernice umožňuje prispôsobiť reakciu trestného práva takémuto vývoju, čím sa zabezpečí, že smernica si zachová svoj význam bez ohľadu na technologický vývoj.

3.6. Vplyvy na základné práva a slobody

A napokon, orgány členských štátov, EÚ a medzinárodné orgány sa vo všeobecnosti domnievajú, že smernica je v súlade s normami základných práv vrátane Charty základných práv Európskej únie, prípadne neuviedli žiadne dostupné údaje. Iné zainteresované strany –

[8] Napríklad smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1203 z 11. apríla 2024 o ochrane životného prostredia prostredníctvom trestného práva sa ukladá členským štátom povinnosť stanoviť peňažné sankcie pre právnické osoby v prípade konkrétnych trestných činov. V smernici sa ďalej uvádza, že maximálna výška týchto pokút je najmenej 5 % alebo paušálna suma 40 000 000 EUR za určité trestné činy súvisiace so znečisťovaním životného prostredia a 3 % alebo 24 000 000 EUR za iné trestné činy, ako je nedovolené obchodovanie s voľne žijúcimi druhmi.

[9] europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/EU-SOCTA-2025.pdf

[10] *Tamže.*

najmä mimovládne organizácie, think-thanky a akademická obec – vyjadrili obavy týkajúce sa možného vplyvu na ochranu prezumpcie neviny pri uplatňovaní trestného činu samostatného prania špinavých peňazí, zásady zákazu dvojitého trestu (*ne bis in idem*) v prípadoch samoprania špinavých peňazí[11], ako aj pokiaľ ide o jasnosť vymedzenia trestných činov a trestov a/alebo ich primeranosť, najmä ak je predikatívny trestný čin menej závažný.

Celkovo možno na základe spätnej väzby od väčšiny zainteresovaných strán konštatovať, že trestné činy prania špinavých peňazí sú formulované jasne, presne a predvídateľne a tresty sú primerané a úmerné závažnosti trestných činov. Základné práva sa zabezpečujú prostredníctvom pravidiel stanovených v šiestich smerniciach EÚ o procesných právach, v charte a Európskom dohovore o ľudských právach, ako aj prostredníctvom všeobecných zásad trestného práva. Okrem toho uplatňovanie vnútroštátnych predpisov, ktorými sa transponuje smernica, podlieha kontrole vnútroštátnych súdov, ktoré musia zabezpečiť ich súlad so základnými právami a slobodami.

4. ZÁVERY A ZÍSKANÉ POZNATKY

Usudzuje sa, že smernica vo veľkej miere splnila svoje ciele, keďže posilnila kapacitu príslušných orgánov pri vyšetrovaní a stíhaní prania špinavých peňazí prostredníctvom sprísnenia trestných činov a trestov a uľahčila cezhraničné vyšetrovanie bez toho, aby vznikli výrazné dodatočné náklady alebo boli negatívne ovplyvnené základné práva. Niektoré výzvy však pretrvávajú, najmä pokiaľ ide o zvýšenie účinnosti a súladu niektorých jeho ustanovení s inými nástrojmi EÚ.

Okrem toho vzhľadom na dĺžku trestného konania sa plný vplyv smernice prejaví až v nasledujúcich rokoch. Preto je dôležité, aby Komisia naďalej monitorovala vplyvy smernice, a to aj na základné práva a slobody.

V hodnotení sa identifikovalo niekoľko získaných poznatkov, ktoré by členské štáty mohli zohľadniť pri transpozícii a vykonávaní smernice.

- **Zvýšená zrozumiteľnosť v oblasti samostatného prania špinavých peňazí**

S cieľom zabezpečiť, aby orgány neboli povinné v podstate preukázať všetky prvky predikatívneho trestného činu, by sa mali objasniť **požiadavky potrebné na preukázanie predikatívneho trestného činu alebo nezákonného pôvodu legalizovaného majetku**, čím sa podporí jednotné uplatňovanie samostatného trestného činu prania špinavých peňazí a uľahčí sa vyšetrovanie a stíhanie prania špinavých peňazí vo všetkých členských štátoch EÚ.

- **Posúdenie minimálnych maximálnych úrovní trestov a sankcií pre fyzické a právnické osoby, ako aj stanovenie ďalších trestov a opatrení**

Zosúladením ustanovení o trestoch a sankciách pre fyzické a právnické osoby s novoprijatými právnymi predpismi EÚ v oblasti trestného práva, ako je smernica (EÚ) 2024/1203 o ochrane

[11] Podobne ako v prípade samoprania špinavých peňazí, rozdiel medzi predikatívnym trestným činom a trestným činom prania špinavých peňazí často nie je jednoznačný, takže v prípade odsúdenia za predikatívny trestný čin a trestný čin prania špinavých peňazí hrozí dvojitý trest za ten istý čin.

životného prostredia prostredníctvom trestného práva a smernica (EÚ) 2024/1226 o porušení reštriktívnych opatrení Únie, by sa zabezpečila väčšia súdržnosť. To by malo zahŕňať stanovenie druhu ďalších trestov alebo opatrení, ktoré môžu členské štáty uložiť páchateľom prania špinavých peňazí okrem trestu odňatia slobody, a stanovenie osobitných sankcií pre právnické osoby, najmä minimálnej maximálnej výšky pokút, ktoré sa vypočítajú buď na základe celkového celosvetového obratu právnickej osoby, alebo na základe pevne stanovených súm. Tým by sa zabezpečili rovnaké podmienky pre všetky členské štáty a posilnil by sa odstrašujúci účinok sankcií za trestné činy prania špinavých peňazí.

- **Spresnenie vymedzenia majetku**

Malo by sa spresniť vymedzenie pojmu „majetok“, aby výslovnejšie zahŕňalo všetky potenciálne formy nezákonných ziskov vrátane priamych príjmov, úspor nákladov pochádzajúcich z daňových trestných činov a nepriamych príjmov pochádzajúcich z trestnej činnosti.

- **Zosúladenie s medzinárodnými nástrojmi**

Zabezpečením súladu medzi smernicou a Varšavským dohovorom by sa zvýšila súdržnosť medzi týmito dvoma nástrojmi.

- **Monitorovanie vplyvov smernice**

S cieľom monitorovať vplyvy smernice bude Komisia naďalej spolupracovať s príslušnými zainteresovanými stranami prostredníctvom *fór*, ako je expertná skupina Komisie pre politiku EÚ v oblasti trestného práva, operačná sieť finančných vyšetrovateľov pre boj proti praniu špinavých peňazí (AMON), Európska multidisciplinárna platforma proti hrozbám trestnej činnosti (EMPACT), nová Sieť spolupráce v oblasti vymáhania a konfiškácie majetku, Camdenská medziagentúrna sieť pre vyhľadávanie majetku (CARIN), skupina Eurojustu zameraná na pranie špinavých peňazí a vymáhanie majetku a Európska justičná sieť pre organizovanú trestnú činnosť.

Komisia bude pokračovať v dialógu s členskými štátmi a všetkými zainteresovanými stranami, aby zabezpečila, že reakcia trestného práva na pranie špinavých peňazí bude účinná, v súlade s politikami EÚ v tejto oblasti a aktuálna vzhľadom na vývojové trendy a *modi operandi* zločineckých skupín vo finančnej oblasti.

Tieto odporúčania sú dôležitým príspevkom k úsiliu presadzovať na úrovni EÚ prístup sledovania toku peňazí ako kľúčový prvok v boji proti organizovanej trestnej činnosti, čo je oblasť, ktorá je zdôraznená v stratégii ProtectEU ako zásadná pre zabezpečenie silnej justičnej reakcie na tie najnebezpečnejšie zločinecké siete.